

Witold Hensel

Styrmien, okr. Russe, stan. Kaleto, Bułgaria

Informator Archeologiczny : badania 1, 284-286

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nowisku 2. W pracach tych szczególnie chodziło o wyjaśnienie jego roli w stosunku do grodu na stanowisku 1, a także uzyskanie nowych materiałów zabytkowych pozwalających obiekt ten wiązać z kulturą łużycką. Przeprowadzone w 1964 roku badania dostarczyły jedynie materiałów ceramicznych z wczesnego średniowiecza, które datują omawiane tu grodzisko na IX - XI wiek. W roku bieżącym badania na stan. 2 trwały około 12 dni. Przedmiotem prac był pierwszy osłon grodziska, gdzie w kilku założonych wykopach zebrano jedynie kilkanaście fragmentów ceramiki kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza. Dzięki tym znaleziskom, choć wprawdzie jeszcze dość skromnym, można jednak przyjąć, że grodzisko na stanowisku 2 zostało założone już we wczesnej epoce żelaznej i przynależne było do ludności kultury łużyckiej. Wtórnie zaś po pewnych przeróbkach zostało wykorzystane we wczesnym średniowieczu. Wydaje się, że we wczesnym średniowieczu grodzisko pełniło tylko funkcję pomocniczą w stosunku do grodu na stanowisku 1. Brak wyraźnych warstw kulturowych jak i trwalszych umocnień wałowych oraz niewielka ilość ruchomego materiału zabytkowego zdają się wskazywać, że pełniło ono tylko funkcję grodu schronieniowego dla okolicznej ludności w razie napadu, tym bardziej, że gród na stanowisku 1 będąc znacznie mniejszy nie mógłby spełniać tej funkcji.

S T Y R M E N ,

IHKM PAN

okr. Russe, stan. Kaletó,

Bułgaria

Badania prowadził prof.dr Witold Hensel, finansował IHKM

PAN.

Badania miały na celu przeprowadzenie uzupełniających obserwacji układu stratygraficznego kolejnych faz osadnictwa słowiańskiego na tym obiekcie, przede wszystkim zaś najniższych poziomów zabudowy. Obserwacje takie można było dokonać w południowo-wschodnim narożniku grodziska, gdzie już w poprzednich sezonach badawczych stwierdzono wyraźne nawarstwienie się na siebie budowli półziemiankowych. W toku prac minionego sezonu zbadano na arze 206 trzy poziomy takich budowli, na arze 236 dobrze zachowaną ziemiankę należącą do najniższego poziomu i analogiczną ziemiankę usytuowaną na arze 146.

Inwentarz zabytkowy tych najniższych poziomów zabudowy, na który składały się obok ceramiki i przedmiotów codziennego użytku również ozdoby i monety, w powiązaniu z danymi lat ubiegłych i całością układu stratygraficznego stwarza silne przesłanki dla sprecyzowania chronologii rozwoju niektórych zjawisk w zakresie kultury materialnej datowanych dotąd w szerokich granicach trzech stuleci między VI a VIII wiekiem.

Drugim zadaniem badań wykopaliskowych w Styrmen było prześledzenie rozplanowania i charakteru zabudowy części grodziska położonej wzdłuż południowego wału. Stwierdzono, że zabudowa była tutaj bardziej rozproszona aniżeli w pasie położonym wzdłuż wału wschodniego i w południowo-zachodnim narożniku grodziska.

Dalszym rezultatem tegorocznych badań było odkrycie szeregu pozostałości warsztatów rzemieślniczych, głównie kuźniczych i kowalskich, a także związanych z produkcją ozdób brązowych i szklanych. Warsztaty metalurgiczne wytwarzały, jak można sądzić z dużego nagromadzenia jednorodnych pod względem

funkcji i formy przedmiotów, głównie części uzbrojenia np. jelce mieczy, okucia pochew i tuki oszczepów oraz rozmaite narzędzia żelazne i okucia narzędzi drewnianych. Z wytwórczością tych warsztatów wiązać można zapewne odkryte na arze 174 gromadne znalezisko przedmiotów żelaznych, takich jak okucia łopat, motyki, tzw. ogrybki i in. Natrafiono także na drugie gromadne znalezisko, składające się z surowca, monet i ozdób brązowych ukrytych przez właściciela, zapewne złotnika, w domostwie, pod kamieniem żarnowym. Obok tych materiałów przynoszących szereg interesujących danych odnośnie do rzemiosła ówczesnego uzyskano również dane dotyczące handlu, jak brązowa szalka do wagi i ciężarek bezmiana, a także liczne monety.

Miniony sezon badawczy przyniósł wyjątkowo liczne, jak na tamtejsze niekorzystne warunki przechowywania szczątków organicznych, materiały botaniczne i dendrologiczne, które rozszerzają naszą znajomość gospodarki rolnej uzupełniając znaną lepiej dotąd na podstawie licznych materiałów zoologicznych gospodarkę hodowlaną.

S U R A Z , pow. Łapy

patrz brąz

Ś W I Ę C K -

Muzeum Okręgowe w Białym-

S T R U M I A N Y ,

stoku

pow. Wysokie Mazowieckie

Badania prowadziła mgr Danuta Jaskenia, finansowało -
Muzeum Okręgowe w Białymstoku.